

כ"ה טבת, תשע"ה, 15.1.2015

גיליון מס' 442

פרשת וארא

רק מילה טובה, או שתיים...

מאת נעם פרינס, בית רימון

כל מתנדב ופעיל פוליטי, במובן הרחב של מילה, יודע עד כמה מתסכלת יכולה להיות המשימה לרתום אנשים לפעולה. עוד לפני שהחלת לתאר את הפעילות עצמה כבר נשמעים הקולות של "אני בעומס", "אני ממש רוצה להקשיב אבל..." וכד'. התורה מתארת זאת בצורה תמציתית ומדויקת בפסוק "ולא שמעו אל משה, מקוצר רוח ומעבודה קשה" (שמות ו, ט). המושג קוצר רוח מפורש כ"חוסר סבלנות". רש"י במקום מסביר מדוע – "כל מי שהוא מיצר, רוחו ונשמתו קצרה". הדאגות יוצרות מצב פיזי ממשי שלא מאפשר ריצה למרחקים ארוכים בכל המובנים וקרוב אליו הביטוי "צר אופקים" – מי שמיצר ודואג, ראייתו מוגבלת. שנים אחר כך יגדיר זאת אברהם מאסלו בפירמדה המפורסמת שלו – מי שעסוק בהישרדות לא פנוי לערכים גבוהים יותר. התסכול של משה מתגובת העם בולט לעין – וכמו כל יו"ר וועדה מתחיל שמנסה לגייס את הציבור ולא מצליח, הוא מאשים את עצמו – "ואני ערל שפתיים" (ו, יב). מסביר הרש"ר הירש שלא בעיית הגמגום, כפי שסיפרה הגנת, היא הבעיה. משה מפקפק ביכולתו להלהיב את ההמונים: "לאמור, אף אם אתגבר על כבדות הלשון, עדיין יחסר לי למעשה כח הדיבור, מילתי תקפא בתוך פי. ככל שאחפוץ לבשר לעם נשגבות, להלהיבם ולזקפם, לא אעצור כוח וקוצר כשרוני ולא אצליח". (הרש"ר הירש).

התגובה מפתיעה. אם בתחילה דיבר הקב"ה אל משה בלשון רכה "לכן אמור לבני ישראל..." (ו, ו), הרי דווקא לאחר שמשה נכשל משתנה הסגנון לפקודה- "וידבר ה' אל משה ואל אהרון ויצום" (ו, ו), לכאורה הקב"ה מתעלם מהקושי ופוקד על משה להמשיך בכל מקרה ובמקביל הוא מצרף למשה את אהרון פעולה שיכולה להתפס כערעור על יכולתו של משה להנהיג ובכך לחזק את חששותיו של משה עצמו.

ואולי דווקא שתי התגובות הללו משלימות אחת את השנייה. הצווי מתייחס לצורך להמשיך על אף כל המכשולים, החששות והפחדים. הציווי הוא אותה דחיפה כמו זו הניתנת לצנחן המשתהה לפני הקפיצה, למרות שלמנהיג, לכאורה, אין מקום להיסוסים. מצד השני הקב"ה מתייחס לתפישה הסובייקטיבית של משה את עצמו. הוא מרגיש ערל שפתיים, הא מרגיש שאין לו כישורים ל'מגרש' הפוליטי – לצחות הלשון ולמשחקים מילוליים המקובלים בו. צירופו של אהרון המנוסה, המסוגל לגשר בין הניצים - יכולות חשובה במיוחד בין אם ניגשים לפרעה ובין אם מדברים באסיפה אל העם, משכך את החששות העצמיים

ומאפשר את המשך הפעולה וההליכה אל פרעה. כדי למנוע אי הבנות, הקב"ה מבהיר: "ראה נתתיך אלוהים לפרעה ואהרון אחיך יהיה נביאך" (ז,א). אין כאן החלפה או חלוקת האחריות אלא סיוע באותו צורך נקודתי. לאחר הכשלון הציבורי הראשון והבלתי נמנע כמעט, הקב"ה מבהיר למשה שלא השתנה דבר, שעדיין יש משימה לעשות ושהוא האדם הנכון לה, אלא שגם המנהיג צריך ויכול לקבל תמיכה אם הוא מרגיש שהוא זקוק לה.

תחזוקת מתנדבים היא נושא מדובר היטב – איך מצליחים לשמר את כוחות ההתנדבות והעשייה ואיך רותמים מתנדבים חדשים? מדובר פחות על תחזוקת העומדים בראש, שהרי גם המנהיגים לעיתים מקבלים רגליים קרות או תחושת ערלות שפתיים...

מילה טובה, חיזוק ותמיכה ציבורית יכולים לתת למנהיג את הכח להמשיך הלאה!

נעם פרינס, מזכיר חברתי בקיבוץ בית רימון. מנחה סדנאות בנושאי פגיעה מינית ובריאות מינית ועוסק בתחום התיאטרון.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il